

Institut Català de la Salut
Memòria 2015

Gerència Territorial
Alt Pirineu i Aran

Amb aquest recull d'activitats volem reconèixer la tasca que duen a terme, dia rere dia, tots els professionals de l'Institut Català de la Salut; prop de 39.000 persones que han fet de la nostra institució un referent mundial basat en l'assistència excel·lent. L'organització ha esdevingut el pal de paller del model sanitari català forjat amb la Llei d'ordenació sanitària de Catalunya, que tot just l'any 2015 ha celebrat el seu vint-i-cinquè aniversari.

L'esforç dels professionals ha aconseguit mantenir un gran nivell de qualitat i humanitat en l'assistència, la docència i la recerca durant la crisi. La complicitat dels pacients ha estat bàsica per afrontar els difícils escenaris d'aquest període, i el seu reconeixement a la feina dels professionals, com testimonien les enquestes de satisfacció, ha estat clau. Des del vessant de la gestió, també s'ha fet un esforç important. Les millores en els sistemes d'informació i en els processos interns han fet possible que avui la nostra organització sigui més eficient que mai.

Tot i així, encara tenim molt de camí per recórrer. Estem vivint una època apassionant. Les organitzacions, la societat i el país s'enfronten a reptes majúsculs que només es podran superar si aposten per la participació de les persones. Precisament, el foment de la participació dels professionals i dels ciutadans és un dels reptes estratègics de l'ICS. En aquest sentit s'emmarquen projectes com ara el Cívics, l'Innòbics i les iniciatives liderades des de la Direcció de Persones i Desenvolupament Professional per promoure el protagonisme i la coresponsabilitat dels professionals a dins de l'organització, com és el Pla d'ordenació de recursos humans. Durant l'any 2015 s'han assentat les bases d'alguns projectes que s'estan desenvolupant al llarg d'aquest 2016.

En les pàgines següents trobareu més informació sobre aquestes iniciatives i sobre les activitats més destacades que han dut a terme els nostres professionals durant l'exercici.

Aquesta memòria és el reflex del vostre compromís amb la sanitat pública catalana. Gràcies per fer-ho possible.

David Elvira Martínez

President del Consell d'Administració de l'ICS

Candela Calle Rodríguez

Directora gerent de l'ICS

Em plau presentar-vos, com cada any, la memòria anual d'activitats de la Gerència Territorial Alt Pirineu i Aran, que és l'estructura organitzativa que gestiona els dispositius de salut de l'atenció primària del Pirineu de Lleida, concretament de les comarques de l'Alta Ribagorça, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i l'Alt Urgell, on dona cobertura a tota la població.

Un dels nostres objectius principals és la consolidació dels projectes de telemedicina ja que, atesa la llunyania amb els centres d'especialitats, fa que aquest tipus d'eina sigui molt valorada tant pels malalts com pels professionals. En aquesta línia, una de les prioritats en la nostra política d'inversions per al 2015 ha estat la compra de càmeres midriàtiques, per a què tots els EAP puguin fer el diagnòstic precoç i el seguiment de la retinopatia diabètica.

Destacar que aquests darrers anys hem consolidat el projecte de teledermatologia amb la col·laboració de l'Hospital Arnau de Vilanova de Lleida, iniciat fa més d'una dècada.

També el servei de consulta virtual és més utilitzat entre els nostres professionals, especialment en les consultes referents a medicina interna, traumatologia, geriatría, reumatologia i oftalmologia. En aquesta línia, remarquem també que un 4% del total de les consultes han estat ateses telefònicament.

Donada la gran dispersió de la nostra població i la llunyania als centres d'especialitats, té especial importància assegurar la continuïtat assistencial. Per això s'ha implantat el programa PREALT en tot el territori juntament amb els tres hospitals comarcals de referència i amb l'Hospital Arnau de Vilanova de Lleida. També s'han consolidat en el territori les rutes assistencials treballades els anys anteriors.

Aquest territori és un exemple de coordinació entre diferents tipus de proveïdors sanitaris, com es manifesta en la relació entre l'atenció primària gestionada per l'ICS i els hospitals comarcals gestionats per tres proveïdors diferents: Hospital de Vielha, Hospital Comarcal del Pallars i la Fundació Sant Hospital de la Seu.

Cal reconèixer el compromís de tots els nostres professionals amb l'activitat assistencial, com ho manifesta el fet que quatre dels nostres sis equips d'atenció primària es troben entre els 25 millors de la darrera enquesta PLAENSA. També cal destacar l'esforç que s'ha dut a terme per millorar la qualitat i la seguretat en l'atenció als pacients, que suposarà passar el procés d'acreditació de tots els equips durant l'any 2017.

Finalment, no vull deixar de remarcar la motivació i fidelitat dels professionals de la nostra organització a aquest territori i als seus ciutadans, que són els que donen raó de ser a la nostra voluntat de servei públic.

Jaume Capdevila i Mas

Gerent territorial de l'ICS a Lleida, l'Alt Pirineu i l'Aran

► L'ICS a l'Alt Pirineu i Aran

La Gerència Territorial de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran està formada per les comarques de l'Alt Urgell, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Alta Ribagorça i gestiona sis equips d'atenció primària amb un total de sis centres d'atenció primària i 66 consultoris locals.

Aquesta Gerència té una de les densitats demogràfiques més baixes de Catalunya tot i estar situada dins un territori de 4.651 quilòmetres quadrats. Això es tradueix en una gran dispersió geogràfica de la seva població, marcada pel seu envelliment.

L'ICS a l'Alt Pirineu és el proveïdor de serveis sanitaris d'atenció primària i manté aliances estratègiques amb els tres hospitals de referència pel que fa a l'atenció especialitzada mitjançant convenis de col·laboració, per tal d'oferir uns serveis equitatius i de qualitat a la ciutadania del Pirineu, un territori d'especial complexitat a causa de la seva atomització.

L'activitat en un dia

Atenció primària

920 visites de medicina de família

111 visites de pediatria

655 visites d'infermeria

55 visites d'odontologia

44 visites de treball social

74 visites d'atenció continuada

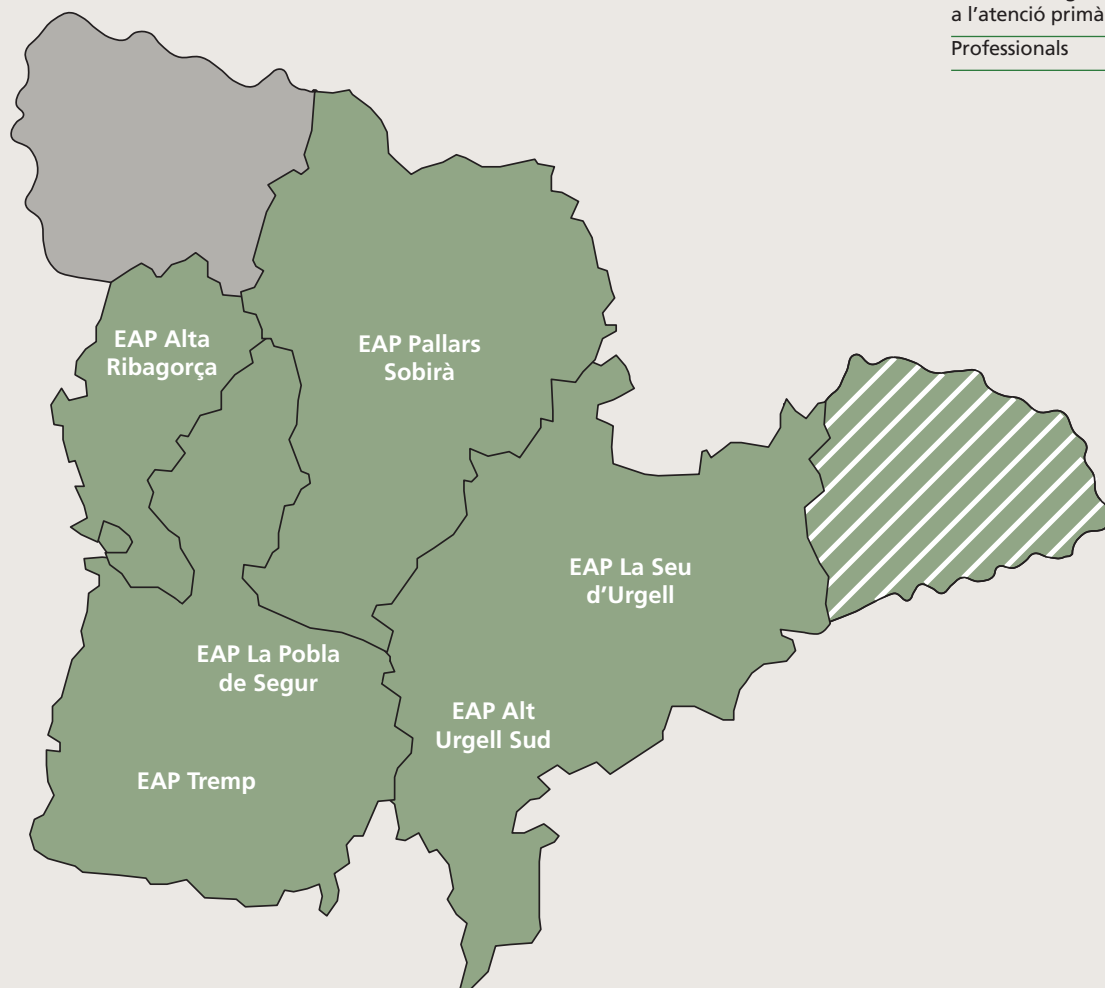
Recursos estructurals

- 6 centres d'atenció primària
- 66 consultoris locals
- 2 punts d'atenció continuada (PAC)
- 10 dispositius d'atenció urgent aïllats o de muntanya

Recursos assistencials

- 6 equips d'atenció primària
- 1 unitat d'atenció continuada i urgències de base territorial (ACUT)
- 1 servei d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR)

Població de la Regió Sanitària	68.417
Superfície (km ²)	5.775,6
Municipis	77
Fins a 500 habitants	53
Més de 2.000 habitants	8
Nuclis de població	602
Població assignada a l'atenció primària	41.300
Professionals	179

El Pla ha tingut com a missió catalitzar la transformació de l'actual model assistencial català en un que contingui la visió, els valors, els principis i els atributs que configurin un model d'atenció integrada.

► Projectes estratègics

Implementació del Pla Interdepartamental d'Acció i Interacció Social i Sanitària

El Pla Interdepartamental d'Acció i Interacció Social i Sanitària (PIAISS) és un model d'atenció integrada i centrada en les persones que ha generat un entorn col·laboratiu entre els serveis de salut i els serveis socials per tal d'assegurar la resposta més adient en el lloc més adequat. Amb ell s'ha pretès tenir una població amb el màxim nivell d'autonomia al seu domicili, amb el mínim nombre d'hospitalitzacions per complicacions i/o aguditzacions. Aquest Pla és capaç d'atendre la persona oferint-li una resposta assistencial integrada de qualitat, en el moment oportú, que tingui en compte les seves opinions, les seves preferències i prevegi, de manera prioritzada, totes les seves necessitats socials i sanitàries.

Hem volgut tenir una atenció integrada per millorar en els resultats de salut i benestar social de la població, millorar la percepció de qualitat en l'atenció que ha rebut la població, contribuir a la sostenibilitat de l'actual sistema de benestar mitjançant una adequada utilització dels recursos, i tot això juntament amb una resposta planificada, personalitzada i adaptada a les necessitats assistencials de les persones en situació de complexitat social i sanitària.

Els objectius marcats es basen en l'obtenció d'un model col·laboratiu d'atenció entre els serveis sanitaris i socials, en l'evolució en la prestació d'atenció domiciliària vers un model integrat, garantint l'atenció 7x24/365 amb bona capacitat de resposta i proactivitat, en la garantia de l'equitat en els recursos existents al territori, en la compartició de la informació d'interès comú i eines de comunicació, i en la creació d'un marc avaluador comú.

Al gener s'ha posat en marxa el PIAISS a la comarca de l'Alta Ribagorça i al juny s'ha implementat a la comarca de l'Alt Urgell.

Durant el 2015 les dues comarques s'han trobat en fase d'implementació d'aquells acords que es van prendre en cada territori, per tal de fer possible l'atenció integrada a totes les persones amb necessitats socio-sanitàries de les nostres comarques.

El Pirineu s'adhereix a l'externalització dels serveis informàtics

Durant el 2015 s'ha dut a terme l'externalització d'una part dels serveis informàtics amb la incorporació de nous proveïdors a l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova, als centres d'atenció primària de Lleida, Alt Pirineu i Aran i la resta d'equipaments de l'ICS del nostre territori.

Aquest canvi, que des de final de 2012 ha desenvolupat el Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la Generalitat de Catalunya (CTTI), afecta tots els departaments i organismes públics catalans, i Lleida-Pirineus ha estat el darrer àmbit de l'ICS a afegir-se.

L'externalització dels serveis informàtics que s'ha dut a terme enguany a la nostra Gerència Territorial, ha comportat una renovació progressiva dels equips informàtics dels llocs de treball (ordinadors, impressores, etc.), que a tancament d'any ja cobria aproximadament el 40% del parc informàtic actual.

► Activitat assistencial

Activitat d'atenció primària

		Total	% variació 2015/2014
Visites EAP		440.885	-0,1
Medicina de família		227.347	-0,8
Visites presencials	Al centre	201.561	-3,0
	A domicili	6.062	-12,8
Visites no presencials	Telefòniques	11.001	30,4
	Telemàtiques	8.723	44,2
Pediatria		27.410	-6,9
Visites presencials	Al centre	26.255	-6,7
	A domicili	4	0,0
Visites no presencials	Telefòniques	864	-21,2
	Telemàtiques	287	29,3
Infermeria		161.720	1,3
Visites presencials	Al centre	141.756	-1,0
	A domicili	12.394	12,8
Visites no presencials	Telefòniques	5.410	27,8
	Telemàtiques	2.160	74,9

		Total	% variació 2015/2014
Odontologia		13.617	6,5
Visites presencials	Al centre	12.709	3,6
Visites no presencials	Telefòniques	821	57,6
	Telemàtiques	87	-
Treball social		10.791	5,7
Visites presencials	Al centre	7.094	3,9
	A domicili	694	-11,1
Visites no presencials	Telefòniques	3.003	15,4
Visites atenció continuada i urgent		26.892	5,5
Visites presencials	Al centre	21.407	5,2
	A domicili	4.406	9,0
Visites no presencials	Telefòniques	1.079	-1,2

Font: SIAP.

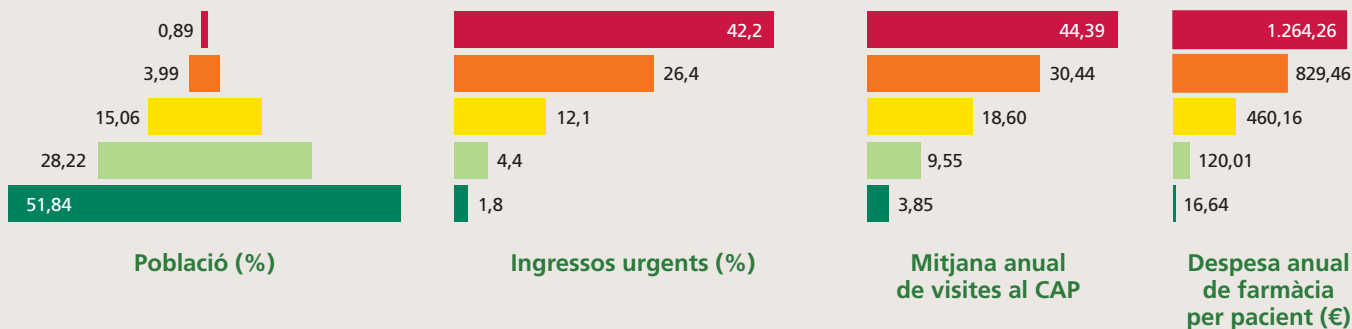

Estratificació de la població assignada atesa pels equips d'atenció primària de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran

Els grups de morbiditat ajustats (GMA) són un sistema d'agrupació de morbiditat desenvolupat en el nostre entorn sanitari que permet classificar les persones ateses en grups homogenis a partir dels seus problemes de salut. Aquests grups són excloents (és a dir, que cada persona queda classificada en un únic GMA), tenen en compte la multimorbiditat (especialment en malalties cròniques) i assignen a cada individu un nivell de complexitat determinat. Això permet estratificar la població segons les seves necessitats assistencials.

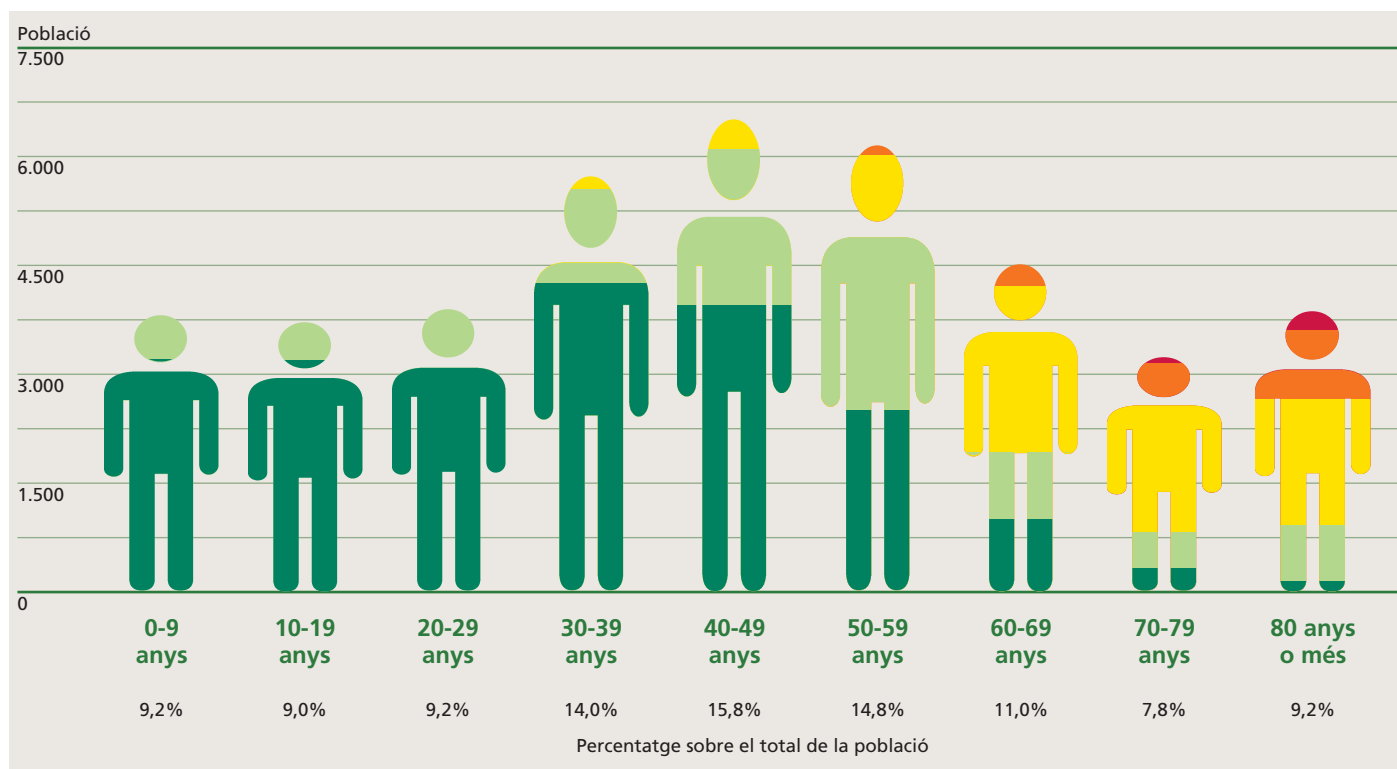
Tot i que suposen una petita part de la població, els malalts inclosos en estrats superiors de risc representen un impacte molt elevat respecte del consum total de recursos assistencials (hospitalitzacions, visites o despesa en farmàcia). A mesura que augmenta l'edat, el risc clínic creix.

Estratificació basada en GMA

■ E1 Risc molt baix ■ E2 Risc baix ■ E3 Risc moderat ■ E4 Risc alt ■ E5 Risc molt alt

Risc per grups d'edat

EQA: una eina per millorar la qualitat assistencial

L'Estàndard de qualitat assistencial (EQA) és una eina d'avaluació de la qualitat de l'activitat assistencial dels equips d'atenció primària que consta de 112 indicadors clínics, 29 dels quals referits a la qualitat diagnòstica. L'eina també inclou indicadors referents a prevenció quaternària, és a dir, els casos de prescripcions mal indicades. Durant l'any 2015, gràcies a les propostes realitzades pels professionals, s'han afegit millores en aquests indicadors. Aquest any també s'han integrat dins dels EQA els indicadors de l'Estàndard de qualitat diagnòstica (EQD).

Resultats dels indicadors d'EQA més destacats

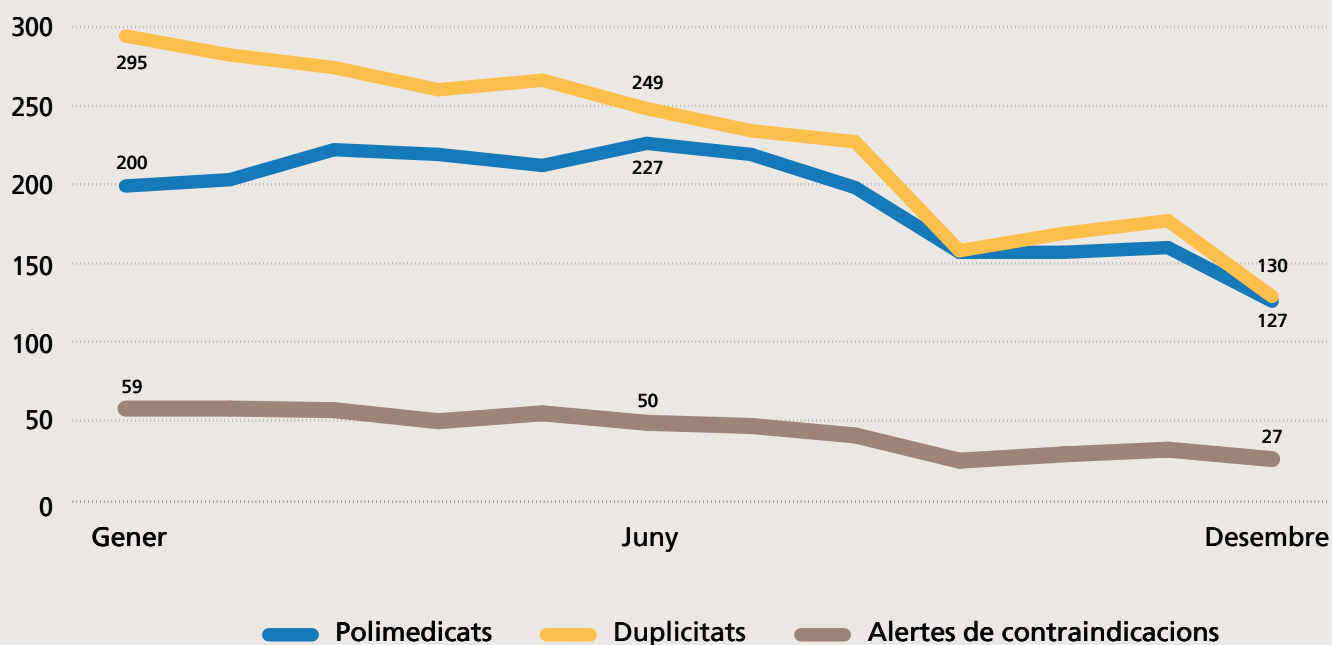
	Pacients amb bon control	% sobre el total de casos
Malaltia cardiovascular		
Tractament amb antiagregants o anticoagulants en la fibril·lació auricular	723	89,3
Bon control del tractament amb anticoagulants	434	90,2
Tractament antiagregant en cardiopatia isquèmica i accident vascular cerebral	1.309	96,9
Control del colesterol LDL en cardiopatia isquèmica i accident vascular cerebral	593	65,0
Tractaments amb blocadors β de la cardiopatia isquèmica i la insuficiència cardíaca	713	77,2
Diabetis <i>mellitus</i> tipus 2		
Cribatge del peu diabètic	1.484	71,8
Control de l'hemoglobina glicosilada	1.387	67,1
Cribatge de la retinopatia	1.112	71,9
Factors de risc cardiovasculars		
Control de la tensió arterial	2.807	76,4
Control del colesterol LDL en pacients amb risc cardiovascular alt	195	78,3
Risc cardiovascular baix amb hipolipemiant mal indicat	1.096	7,6
Activitats preventives		
Reducció del consum d'alcohol en bevedors de risc	207	49,3
Reducció de pes en obesitat i sobrepès	1.573	32,1
Millora de l'activitat física en sedentaris amb factors de risc cardiovascular	694	53,1
Cribatge de l'obesitat entre els 6 i 14 anys	2.664	85,4
Cribatge d'hàbits tòxics en adolescents	296	87,1
Vacunacions		
Cobertura de la vacunació antitetànica en majors de 39 anys	12.891	72,9
Cobertura vacunal sistemàtica infantil	4.730	92,5
Cobertura de la vacunació antigripal en infants de risc	55	34,0
Vacunació de la grip en majors de 59 anys	5.474	53,7
Vacunació de la grip en població de risc	584	27,0
Atenció domiciliària		
Valoració integral	359	94,5
Valoració del risc d'úlceres per pressió	353	96,2
Indicadors de qualitat diagnòstica		
Qualitat del diagnòstic de la diabetis <i>mellitus</i> tipus 2	3.392	94,7
Adequació diagnòstica de la hipertensió arterial	212	62,0
Adequació diagnòstica de la hipercolesterolèmia	193	78,5
Adequació diagnòstica de la malaltia respiratòria	2.733	68,2
Adequació diagnòstica de la malaltia cardiovascular	514	49,9

Resultats dels indicadors de l'EQA corresponents a prevenció quaternària

	Pacients en situacions millorables	% sobre el total de casos
Noves estatines mal indicades	244	1,5
Inadequació de la prevenció de la gastropatia amb inhibidors de la bomba de protons (omeprazole, lansoprazole, esomeprazole, etc.)	2.236	55,4
Tractament mal indicat en l'osteoporosi amb baix risc de fractura	291	1,5
Ús incorrecte de la prova de l'antigen prostàtic específic (PSA)	968	18,7

L'ICS a l'Alt Pirineu i Aran redueix en un 53% les redundàncies terapèutiques

Durant el 2015, l'indicador de seguretat inclòs dins els acords de gestió de l'ICS ha valorat tres aspectes relacionats amb la seguretat clínica de la prescripció: les duplicitats terapèutiques, les alertes de seguretat de l'Agència Espanyola del Medicament (AEMPS) i la polimediació. Al llarg de l'any, gràcies a l'eina de Self-Audit de l'ECAP, a la Gerència Territorial de l'Alt Pirineu i Aran, s'han reduït en un 53% els casos de redundàncies terapèutiques, s'han resolt un 53% de les contraindicacions relacionades amb alguns fàrmacs amb notificacions de l'AEMPS i s'han resolt el 43% de les incidències relacionades amb pacients polimedocats.

Farmàcia

Els objectius estratègics de la Gerència Territorial de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran en l'àmbit de la farmàcia han estat promoure la prescripció saludable i prudent dels medicaments, fomentar l'ús racional, segur i adequat dels medicaments i dels productes sanitaris, promoure la qualitat, l'equitat d'accés i la gestió eficient de la prestació farmacèutica i millorar els resultats de salut de la població.

Segons el grau de complexitat i multidisciplinarietat de l'atenció sanitària així com el seguiment de l'evolució de l'estat de salut del pacient, cal diferenciar els medicaments amb recepta mèdica que es dispensen a les oficines de farmàcia dels medicaments hospitalaris de dispensació ambulatoria (MHDA), que dispensen els serveis de farmàcia a pacients no ingressats mitjançant una ordre mèdica.

La implantació de la recepta electrònica tant a l'atenció primària com a l'atenció especialitzada ha aconseguit integrar la prescripció dels diferents nivells assistencials en un únic pla terapèutic.

D'aquesta manera, ha afavorit una prestació farmacèutica de més qualitat, més segura i més sostenible per al conjunt del sistema de salut.

La despesa farmacèutica en import líquid l'any 2015 a la Gerència Territorial de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran ha estat de 7.812.529 €, amb un decrement del 4,29% respecte l'any 2014.

Principis actius més prescrits per import

Principis actius	Import líquid	% import líquid total
Salmeterol + Altres antiasmàtics	280.732,61	3,59%
Insulina Glargina	214.581,51	2,75%
Bromur de tiotropi	193.611,96	2,48%
Atorvastatina	158.234,83	2,03%
Omeprazol	129.518,14	1,66%
Enoxaparina Sòdica	128.363,32	1,64%
Formoterol + Altres antiasmàtics	116.327,16	1,49%
Pregabalina	102.298,24	1,31%
Tamsulosina+Dutasterida	95.442,16	1,22%
Donepezil, Clorhidrat	82.357,48	1,05%

En euros.

Principis actius més prescrits per envasos

Principis actius	Envasos	% total d'envasos
Omeprazol	58.483	7,59%
Paracetamol	27.303	3,54%
Àcid Acetilsalicílic	26.985	3,50%
Simvastatina	26.035	3,38%
Enalapril	20.811	2,70%
Metformina	19.936	2,59%
Lorazepam	16.631	2,16%
Furosemida	15.281	1,98%
Hidroclorotiazida	13.422	1,74%
Lormetazepam	13.062	1,69%

El total de totes les visites efectuades, tant al centre com als domicilis i telefòniques, han passat de 10.212 a 10.791, el que significa un augment d'un 5,7% respecte de l'any 2014.

Augmenten les visites i la tasca de treball social als centres del Pirineu

Durant el 2015, els treballadors i treballadores socials del SAP Lleida Nord han fet un total de 7.094 visites al centre, que suposa un augment del 3,9% en relació amb l'any 2014.

A més han participat en les comissions següents: mixta interdisciplinària, grup de treball social sanitari de l'àmbit de l'Alt Pirineu-Aran, sociosanitària i PADES, violència de gènere, infància en risc, grup de treball PIAISS a l'Alta Ribagorça i l'Alt Urgell, i també amb les rutes de la demència i complexitat que s'han desenvolupat a tots els EAP.

D'aquesta manera, els treballadors i treballadores socials del SAP Lleida Nord han realitzat diversos cursos de formació centrats en l'assetjament, les violències sexuals, l'atenció a les famílies, entre altres. I, a més, s'han presentat dues comunicacions a la V Jornada del Pla de Salut de Sitges i dues comunicacions al XII Congrés Estatal de l'Associació Espanyola de Treball Social i Salut.

- 1.897,5** valoracions socials en pacients dependents
- 230** ancians fràgils tenen una valoració social
- 677** PCC-MACA tenen la valoració social
- 74** visites a domicili en pacient ATDOM i risc social
- 171** assessorament i tramitació de la Llei de dependència en pacients dependents
- 439** valoracions socials en pacients amb malalties neurodegeneratives

L'atenció a la salut sexual i reproductiva consolida la seva activitat

Dins el Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) de la Gerència Territorial Alt Pirineu i Aran, l'equip de llevadores ha fet l'assistència a la gestació fent control de gestació, grupal de preparació a la maternitat, grupal de matronatació-preparació física a l'aigua per al part i col·laboració amb el Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç (CDIAP) al prepart.

Pel que fa a l'assistència al postpart, s'han fet controls puerperals, grups de suport a l'alletament matern i al postpart, protocols d'alta precoç amb controls ambulatoris postparts, col·laboració del CDIAP en grups postparts, grups de tallers de massatge infantil i atenció individualitzada en prevenció de la incontinència urinària al postpart.

També s'ha prestat assistència fent atenció ginecològica general preventiva, atenció del protocol de cribratge del càncer de cèrvix uterí i atenció preventiva de la incontinència urinària de la dona.

Quant a l'educació per a la salut als joves, s'han fet intervencions comunitàries en centres educatius d'educació primària i ESO en temes de prevenció d'embaràs no desitjat i malalties de transmissió sexual. Pel que fa a l'educació per a la salut per a dones/menopausa, s'han fet intervencions comunitàries als CAP, associacions de dones, etc.

Per acabar, cal dir que també s'ha participat i assistit a les diferents sessions que han fet els equips d'atenció primària/ASSIR.

L'Alt Pirineu i Aran aposta per la qualitat

Durant el 2015 s'han reactivat les comissions de qualitat i seguretat dels sis equips d'atenció primària del territori. També s'ha implantat un registre d'incidències dels diferents processos, s'ha fet formació als referents de qualitat i seguretat i als directius dels equips en el sistema de notificació TPSC Cloud i s'ha revisat i actualitzat el procés d'esterilització de material.

A més, s'ha estandarditzat el procediment de manteniment de la cadena del fred i informatitzat el control de temperatures dels termolàbils, amb implantació del programa PROSP als sis equips del territori. Així mateix, s'ha format el personal d'infermeria i els directius dels EAP.

També s'ha revisat i homogeneïtzat el material, la medicació i el manteniment de les consultes, carros i maletins d'urgències en col·laboració amb el coordinador de l'ACUT. A més s'han revisat i actualitzat els magatzems de material fungible i medicació i els procediments de control de caducitats.

Finalment s'ha participat en la redacció del Model de qualitat i seguretat de l'ASSIR i s'ha creat un espai a la intranet amb material de suport per millorar l'EQA.

Jornada del Pla de Salut

Els centres del SAP Lleida Nord han presentat un total de deu experiències a la cinquena Jornada del Pla de Salut, una de les quals va arribar a finalista. Aquesta ha estat "Deixar-se cuidar" de l'EAP Alt Urgell Sud, on s'explicava l'experiència del cuidador expert.

El PCE-CAT® ha estat estructurat en nou sessions d'una hora i mitja, un cop a la setmana. Les sessions han estat formades per vuit participants, el cuidador expert i dues observadores (TS i DUI de l'EAP).

► Ciutadania

Diversos centres s'inicien en el Programa Cuidador Expert Catalunya®

A mitjan de setembre s'ha iniciat al CAP d'Oliana la primera de les nou sessions que s'han portat a terme del Programa Cuidador Expert Catalunya® (PCE-CAT®).

Aquest Programa comunitari neix amb l'objectiu de donar suport als cuidadors de pacients amb cronicitat i/o demència, millorar la qualitat de vida dels cuidadors i l'eficàcia en la seva autocura, aconseguir la implicació i la satisfacció dels participants al Programa, així com aprendre a identificar el grau de sobrecàrrega i incidir en els aspectes relacionats amb el fet de cuidar.

Donada l'alta prevalença de cuidadors amb familiars dements i un Zarit elevat, s'ha proposat portar a terme el projecte al CAP d'Oliana per a la població pertanyent a l'EAP Alt Urgell Sud, amb més d'un 60% de població major de 65 anys.

El cuidador expert ha estat el conductor de les sessions i prèviament ha rebut formació i assessorament, així com suport i retroalimentació (*feedback*) al llarg del tot el procés.

Quant als resultats d'aquesta primera experiència, hi ha hagut una reducció d'un 8% en els valors del Zarit dels participants així com una millora en el maneig de les situacions complexes, cosa que ha donat continuïtat a un programa que ha nascut amb la voluntat de convertir-se en un recurs eficaç i eficient al nostre territori.

També a l'EAP Seu d'Urgell s'ha fet un grup de diabetis *mellitus* i un de TAO, i a l'EAP de Tremp se'n ha fet un altre de deshabitució tabàquica.

Visita escolar al CAP La Pobla de Segur dins el programa Salut i escola

Els alumnes de P4 del Col·legi Raiers de la Pobla de Segur han visitat el centre d'atenció primària d'aquesta població, on se'ls ha explicat les diferents tasques que fan els professionals d'aquest centre i han pogut participar en algunes activitats.

Així mateix, s'ha comptat amb la col·laboració del SEM i les seves ambulàncies i també de la fisioterapeuta de l'Hospital Comarcal del Pallars, que passa consulta en aquest centre.

El dia ha coincidit amb el Carnestoltes i alguns dels mestres i alumnes han acudit a la cita amb la seva disfressa, aportant així una nota de color i humor a la visita.

La Fira de Primavera de Tremp i el programa Salut i Escola tracten les aturades cardiorespiratòries

La mort sobtada o aturada cardiorespiratòria (ACR) és la primera causa de mort en els països occidentals. A Catalunya aquesta xifra suposa una mort sobtada cada dues hores i mitja, és a dir, a la vora de deu morts cada dia.

La gran majoria de les ACR ocorren fora dels hospitals, especialment a la llar. L'única manera que tenim per actuar amb rapidesa i agilitat és desenvolupar la cadena de supervivència davant un estat d'inconsciència.

El CAP de Tremp, amb col·laboració amb l'Hospital Comarcal del Pallars, Transport Sanitari de Catalunya i el SEM, s'han plantejat com a objectiu a la Fira de Primavera de Tremp fer pràctiques i formació de reconeixement dels signes precoços d'aturada cardiorespiratòria, com activar el sistema mèdic d'emergències, la reanimació cardiopulmonar bàsica i la utilització del desfibril·lador automàtic.

Durant els dos dies que ha durat aquesta Fira, moltes persones han tingut l'oportunitat de fer pràctiques i adquirir uns coneixements bàsics sobre com actuar davant d'una aturada cardiorespiratòria.

Al Pallars Sobirà, mitjançant el programa Salut i Escola, la població infantil i juvenil ha rebut formació per part dels nostres professionals en aquesta matèria, per poder detectar la mort sobtada o l'aturada cardiorespiratòria. Amb els alumnes de cycle inicial s'ha insistit a reconèixer el perill, la consciència i l'avís al 112.

Els alumnes de cycle mitjà i superior s'han implicat en la presa de consciència, les compressions cardíaques i la posició lateral de seguretat.

Sota el lema "Les teves mans poden salvar vides", aquests professionals han ajudat a entrenar el suport vital bàsic i fer maniobres de reanimació cardiopulmonar, tenint en compte les edats de cada curs.

Aquest any, durant la Fira de Primavera de Tremp i com a activitat comunitària, s'han realitzat tallers de reanimació i utilització del desfibril·lador automàtic.

Activitats comunitàries

Els EAP del SAP Lleida Nord han realitzat, com cada any, diverses activitats comunitàries destinades a la població, on s'han tractat temes relacionats amb la salut.

Dins el programa Salut i escola, tots els EAP han col·laborat activament amb xerrades als col·legis i instituts sobre temes diversos com són: ús de

Durant el 2015 els EAP del SAP Lleida Nord, com cada any, han fet diverses activitats comunitàries destinades a la població, on s'han tractat temes relacionats amb la salut.

l'adrenalina, sexualitat, dieta saludable, els primers canvis i la pubertat, sida, alcohol, drogues, menstruació, aturada CRP, canvis i alimentació en l'adolescència, mètodes anticonceptius, malalties de transmissió sexual, autoestima, salut física i emocional, salut bucodental i mostres biològiques entre d'altres.

També s'han fet xerrades a la comunitat sobre el bon ús dels medicaments, vacunacions, pla de prevenció de l'onada de calor, les racions dels aliments, tabac, re acreditació cardiovascular, menopausa, sòl pelvià, educació maternal, psicoestimulació i alimentació per a nadons, gelosia entre germans, etc.

A més l'EAP Pallars Sobirà, aprofitant el 25è aniversari de la creació d'aquest equip, ha fet grups psicoeducatius per tractar la depressió, l'ansietat i l'estrès per sobrecàrrega i ha participat en la Setmana de la Salut.

Al CAP de Pobla s'han fet dues jornades de portes obertes dirigides als alumnes de primer i sisè d'educació primària, al del Pont de Suert s'ha fet una gimcana a l'escola amb tallers didàctics, i al de Tremp s'ha organitzat una jornada al carrer sobre la conscienciació de l'aturada cardíaca, amb formació pràctica, a més d'un estand a la Fira de Primavera dedicat a la promoció d'hàbits de la salut.

Finalment, també s'ha col·laborat amb la Marató de TV3 amb programes sobre diabetis, obesitat i alimentació.

Alumnes d'ESO del Pallars Sobirà parlen sobre sexualitat en la Jornada de Salut Activa, dins el projecte No perdís el nord

Un any més, s'ha dut a terme la Jornada de Salut Activa a l'espai Món Natura Pirineus, que s'emmarca dins el projecte No perdís el Nord! d'educació emocional d'adolescents del Pallars Sobirà i que s'ha posat en marxa a principi de curs.

Enguany la Jornada ha estat orientada a la reflexió a l'entorn de la sexualitat en les seves diverses dimensions, com ara la identitat sexual, les pressions, les malalties de transmissió sexual, les relacions o la violència. Aquesta Jornada ha comptat amb la participació de 114 joves de 3r i 4t d'ESO dels instituts de Sort i Esterri d'Àneu.

En aquesta edició, la Jornada ha estat l'acte culminant d'un seguit d'actuacions en matèria d'educació sexual dutes a terme en forma de tallers educatius als instituts, i s'ha iniciat amb uns breus esquetxos teatrals a càrrec del grup de teatre dels alumnes de 3r d'ESO de l'IES de Sort, que han plantejat temes com els embarassos no desitjats, els prejudicis per l'orientació sexual i la violència de gènere.

D'altra banda, l'Associació Antisida Lleida ha presentat una xerrada convidant a viure la pròpia sexualitat amb llibertat i responsabilitat, centrant-se en la llibertat en la presa de decisions, i l'Associació SidaSTUDI ha dut a terme un taller sobre el foment de la sexualitat responsable.

Finalment, la Jornada ha culminat amb el teatre-fòrum "Sense pressions", a càrrec de la companyia Zoo(i)lògic, activitat participativa on els alumnes han pogut fer intervencions, aportar propostes i resoldre dubtes sobre situacions concretes relacionades amb el tema de les jornades.

El projecte està liderat per les àrees de Joventut del Consell Comarcal del Pallars Sobirà i de l'Ajuntament de Sort, i amb el suport de les infermeres responsables del projecte Salut i escola al Pallars Sobirà i l'Àrea de Serveis Socials del Consell Comarcal i la col·laboració de Món Natura Pirineus.

L'Alt Pirineu i Aran a la xarxa

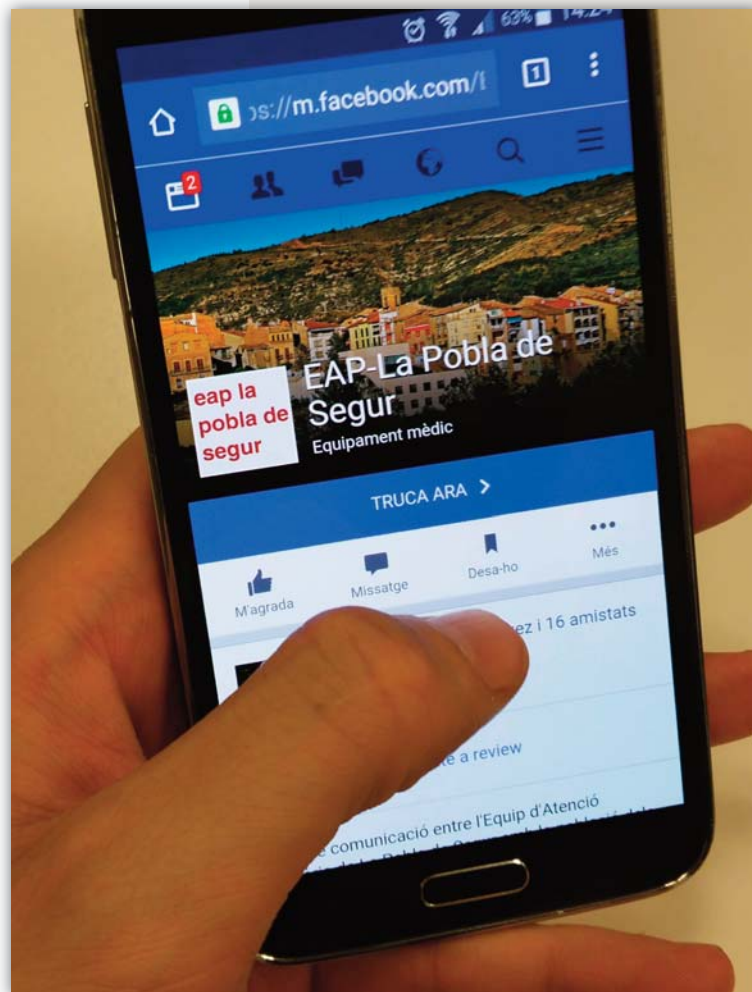
El compte de Twitter de la Gerència Territorial Alt Pirineu i Aran, @icspirineu, ha continuat actiu amb la publicació de notes i notícies pròpies, així com amb els tuïts de consells i propostes de salut, i ha tancat l'any amb 530 seguidors.

Els temes amb més retuits han estat les activitats pròpies que han organitzat els nostres centres i els nostres hospitals de referència, així com les campanyes de salut pública com ara les vacunacions, onada de calor, etc.

A l'hora, el **Facebook de l'EAP de La Pobla de Segur**, ha continuat amb la publicació i dinamització del centre, així com amb la publicació d'activitats i consells de salut. També s'ha fet ressò de l'actualitat de la seva zona d'influència relacionada amb la promoció i recordatoris de la salut i altres esdeveniments.

Aquest pàgina ha acabat l'any amb 216 seguidors, i les entrades que més han agradat han estat les que han fet referència a visites escolars al CAP de La Pobla, on s'ha explicat als alumnes les diferents activitats que realitzen els nostres professionals. També han estat molt visitades entrades sobre les creences i evidències de la vacunació i sobre la bronquiolitis, donat que a principis d'any se'n van detectar alguns casos.

Pel que fa a les publicacions més compartides, han estat les que han publicat informació interna del centre, les de la nova app per trucar al CAT112 amb geocalització i la del Bus de la Salut, entre d'altres.

► Docència

Activitats docents centrades en als alumnes d'infermeria

L'EAP de La Seu d'Urgell ha col·laborat amb les activitats docents de pregrau d'alumnes d'infermeria de l'Escola Universitària d'Infermeria d'Andorra, amb un total de deu alumnes.

Pel que fa a l'EAP de Tremp, també ha col·laborat amb les activitats docents de pregrau d'alumnes d'infermeria de l'Escola Universitària d'infermeria de Lleida amb un alumne, i amb un altre de l'Escola Universitària de Fisioteràpia de Lleida.

L'EAP Alt Urgell Sud ha col·laborat també amb les activitats docents de pregrau d'alumnes.

179
professionals

126
dones

53
homes

65
facultatius

68
infermeria
i altres
professions
sanitàries

46
gestió
i serveis

► Professionals

La formació als professionals del Pirineu segueix amb força

El total d'activitats formatives ofertes als nostres professionals amb tipologia presencial han estat quinze, amb un total de trenta edicions.

Les temàtiques tractades han estat les urgències i emergències en l'àmbit de l'atenció primària, línia estratègica del nostre SAP des de fa vuit anys.

Segons el pla de necessitats formatives, s'han fet cursos d'interpretació de radiologia de tòrax, ecografia abdominal, actualització en cirurgia oral i dermatologia pràctica en atenció primària.

Pel que fa al personal de gestió i serveis s'ha impartit un curs d'Excel avançat i el curs Model d'acreditació dels centres "Què i com".

Els treballadors socials del SAP Lleida Nord també han participat en diverses comissions i grups de treballs celebrats a Barcelona com ara la Comissió Mixta de Treball Social de Catalunya, la Comissió de Sistemes de Registre de Treball Social, reunions periòdiques per marcar línies de treball, grup de treball social clínic i comissions de qualitat.

L'activitat grupal i comunitària centrada en els usuaris i pacients ha permès participar aquests professionals en diferents programes com ara el del Pacient Expert Catalunya, el de suport al cuidador, el de risc a la llar, la Marató de TV3 i el funcionament dels serveis sanitaris.

► Responsabilitat social corporativa

Gestió ambiental

El sistema de gestió ambiental és el conjunt d'instruccions, documents i registres encaminats a minimitzar els impactes que l'activitat d'atenció sanitària a pacients té sobre el medi ambient.

El novembre de 2015 s'ha fet l'auditoria de renovació de la certificació europea EMAS del Sistema de gestió mediambiental de l'atenció primària de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran.

Han estat inclosos en aquesta renovació els CAP de Tremp, la Pobla de Segur, Sort i les oficines de la Gerència Territorial Alt Pirineu i Aran a Tremp.

► Obres i equipaments

Obres d'ampliació i remodelació del CAP El Pont de Suert

El CAP El Pont de Suert ha posat en marxa reformes que responen a un triple objectiu: incrementar els espais disponibles de consulta i serveis a la població, integrar en un mateix edifici tots els dispositius assistencials (ja que s'hi inclourà el SEM) i millorar la funcionalitat de l'edifici.

Les obres que s'han executat i realitzat han estat l'ampliació de l'edifici, ocupant la terrassa de la planta primera per fer-hi cinc noves consultes i l'àrea d'educació sanitària. També s'ha aixecat l'edifici amb una altra mitja planta destinada a sala de personal i dormitoris.

A més, s'han reordenat els espais del semisoterrani, que es destinaran a l'àrea de transport sanitari i dormitoris de personal, i s'ha modificat l'àrea administrativa de la planta baixa, ampliant-la amb més espais de treball i consultes. També s'ha engrandit el forat de l'ascensor i se n'hi ha instal·lat un de nou.

► Gestió econòmica

Resultat pressupostari de l'exercici 2015: ingressos i despeses

El pressupost inicial assignat a la Gerència Territorial de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran per al 2015 ha estat de 12.159.549,60 €. Aquest pressupost recull com a principal font d'ingressos, un 97,73%, les transferències que la Gerència de l'Alt Pirineu i Aran rep del Servei Català de la Salut (CatSalut) com a contrapartida a l'activitat assistencial que duen a terme els seus centres i que queda fixada en el contracte programa. Una aportació molt menor, del 2,27%, són els ingressos generats per prestacions sanitàries a tercers obligats al pagament, i altres ingressos i transferències per prestacions no assistencials, com ara el rescabament de despeses, fons de formació contínua, etc.

Al llarg de l'any, s'han produït una sèrie de modificacions pressupostàries que han suposat un decrement de 27.588,64 € en el total del pressupost assignat inicialment. Aquestes modificacions han suposat un increment de 215.907,50 € per la generació de crèdit, identificats pels ingressos del fons de formació contínua (3.800,00 €), la recuperació dels 44 dies de la paga extra de l'exercici 2012 (98.083,21 €), inversions de la Diputació de Lleida en els projectes de millora dels sistemes i tecnologies de la informació del coneixement a l'Atenció Primària de la Salut de l'Alt Pirineu i Aran i les obres de millora de les instal·lacions del CAP de la Seu d'Urgell (113.609,02 €) i el bonus de sinistralitat (415,27 €). També per una reassignació territorial entre gerències de l'ICS per l'import de -78.858,79 € i unes assignacions finalistes addicionals de 43.682,68. Finalment s'ha incorporat una facturació interna entre la GT de l'Alt Pirineu i Aran i la GT de Lleida per un import de -206.818,53 €, i amb la GT de Terres de l'Ebre per un import de 1.501,50 €. Per tot això, al tancament de l'exercici 2015, la Gerència Territorial de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran ha liquidat ingressos per un import de 12.131.960,96 €.

Quant al tancament pressupostari de la despesa de la Gerència Territorial de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran de l'exercici 2015, presenta un important esforç d'estabilització de les despeses corrents de funcionament; la despesa de personal ha experimentat un increment del 4,90% respecte de l'exercici anterior, explicat per la recuperació dels 44 dies de la paga de 2012 així com de la segona paga extra. Per contra, la despesa en béns corrents i serveis s'ha reduït en un 2,80%, presentant un important esforç d'estabilitat (motivat, principalment, pel nou conveni de productes intermedis, que ha suposat una regularització del preu de les proves, així com la minoració en el consum de subministaments energètics).

L'exercici 2015 de la Gerència Territorial de l'ICS a l'Alt Pirineu i Aran ha suposat un increment en les inversions d'un 33,60%, principalment pels 113.609,02 € de la subvenció de la Diputació de Lleida.

En global, l'Alt Pirineu i Aran ha assolit les obligacions derivades del seu contracte programa amb el CatSalut en termes de provisió de serveis sanitaris, amb un tancament pressupostari equivalent a l'assignació aconseguint bons nivells d'eficiència pressupostària.

Pressupost inicial 2015	12.159.549,60
Transferència del CatSalut (assignació)	11.968.549,60
Ingressos propis (assignació)	191.000,00
Transferència del CatSalut (assignacions finalistes i repartiment de saldos)	24.845,79
Transferència Economia per la recuperació 44 dies paga extra 2012	98.083,21
Modificacions del pressupost	-27.495,90
Generacions de crèdit per ingressos de:	117.824,29
Diputació de Lleida	113.609,02
Fons de formació contínua	3.800,00
Bonus de sinistralitat	415,27
Facturació interna	-208.320,03
Dins la Gerència Territorial	-206.818,53
Entre diferents Gerències Territorials	-1.501,50
Reassignacions territorials	
Dins la Gerència Territorial	-59.929,16
Pressupost final 2015	12.132.053,70
Despesa de personal	10.338.407,05
Despesa en béns corrents i serveis	1.635.874,52
Inversions reals	157.772,13
Despesa de l'exercici 2015 (obligacions)	12.132.053,70
Resultat pressupostari 2015	0,00

Dades no incloses en el tancament pressupostari

Imputació de despeses del Centre Corporatiu/ despesa centralitzada	370.466,55
Imputació d'ingressos propis del Centre Corporatiu	47.222,36

En euros.

► Resumen

La Gerencia Territorial del ICS en el Alt Pirineu i Aran está formada por las comarcas del Alt Urgell, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà y la Alta Ribagorça y gestiona seis equipos de atención primaria con un total de seis centros de atención primaria y 66 consultorios locales.

Esta gerencia tiene una de las densidades demográficas más bajas de Cataluña pese a estar situada dentro de un territorio de 4.651 kilómetros cuadrados, lo que se traduce en una gran dispersión geográfica de su población, marcada por el envejecimiento.

El ICS en el Alt Pirineu es el proveedor de servicios sanitarios de atención primaria y mantiene alianzas estratégicas con los tres hospitales de referencia en atención especializada mediante convenios de colaboración, para ofrecer unos servicios equitativos y de calidad a la ciudadanía del Pirineo, un territorio de especial complejidad debido a su atomización.

► Abstract

The Alt Pirineu and Aran Regional Management is formed by the districts of Alt Urgell, Pallars Jussà, Pallars Sobirà and Alta Ribagorça and it manages six primary healthcare teams with a total of six primary healthcare centres and 66 local treatment centres.

This Regional Management caters for one of the lowest demographic densities in Catalonia, despite being based in a territory that covers over 4,651 square kilometres. This leads to a population characterised by strong geographical dispersion and marked by ageing.

The ICS in the Alt Pirineu is the provider of primary healthcare services and maintains strategic alliances with the three referral hospitals for specialist care. Its collaboration agreements enable it to offer equitable, high-quality services to the people of the Pyrenees, a region that is especially complex due to its atomisation.

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

© Institut Català de la Salut
Gerència Territorial Alt Pirineu i Aran
Sant Jordi, 13
25620 Tremp
Tel. 973 65 22 60
www.gencat.cat/ics

Dipòsit legal: B 19593-2014

Coordinació: Gabinet de Comunicació i Imatge de la Gerència Territorial ICS Lleida

Realització: hores.com
Disseny gràfic: victoroliva.com
Fotografies: Quim Roser i Gerència Territorial Alt Pirineu i Aran

**L'Institut Català de la Salut
és l'empresa pública de serveis de salut
més gran de Catalunya,
amb quasi 39.000 professionals
que presten servei a gairebé sis milions
de persones de tot el territori.**

gencat.cat/ics